

Nr 639

Av herrar **Adolfsson** och **Lager**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 21, med förslag till lag om kommunala renhållningsavgifter.*

I proposition nr 21 föreslås lagstiftning, som skulle ge kommunerna rätt att enligt egna taxor ta ut avgifter av enskilda även för oskadliggörande av avfall på avstjälpningsplatser och i sopförbränningsanläggningar. Förslaget innebär sålunda möjlighet för kommuner att till direkt avgiftssystem överföra utgifter, som hittills av hävd ansetts böra täckas av skattemedel.

Såväl i den företagna utredningen (kommunalrättskommittén, SOU 1963: 29) som i flera remissyttranden och även i departementschefens uttalande framhålles de ur kommunalrättslig synpunkt principiella betänkligheterna mot förslaget. Oskadliggörande eller kvittblivning av avfall, i vilken form det än sker, är en allmän kommunal angelägenhet av sanitärt intresse, vilket även kommer till uttryck i redan gällande bestämmelser (hälsovårdsstadgan). Att utgifter för åtgärder som tjänar alla kommunmedlemmar skall täckas skattevägen och inte genom olika slag av avgifter måste anses vara en viktig princip. Att vissa avsteg gjorts från denna princip, exempelvis genom avgifter för bortforslingen av avfall, särskilda avgifter för industrier och anda företag, införandet år 1955 av rätt för kommunerna att uttaga särskilda avloppsavgifter, är inget skäl för att ytterligare frångå en principiellt riktig och rättvis form av den kommunala ekonomiseringen beträffande gemensamma kommunala angelägenheter. Tvärtom borde åtgärder vidtagas för att ändra på hittills gjorda avsteg.

Motiveringen att kostnaderna för den enskilde blir »förhållandevis obetydliga» och att praktiska skäl därför bör tillåta ytterligare avsteg från en riktig kommunalrättslig princip är enligt vår mening inte hållbar. Tvärtom kan anföras, att — som framhålles i Hyresgästernas riksförbunds remissyttrande — »en ändrad lagstiftning knappast är påkallad av kommunal-ekonomiska skäl». Införande av särskilda avgifter för sopförbränning eller annan form av oskadliggörande av avfall medför administrativa olägenheter och risk för byråkratisering.

Gentemot argumentet, att kostnaden för den enskilde blir relativt obetydlig, kan också anföras, att hittillsvarande erfarenheter i fråga om kommunernas rätt att uttaga avloppsavgifter visar att vissa kommuner lätt förlades att undan för undan höja avgifterna, så att de — till en början »re-

lativt obetydliga» — blir högst kännbara för de enskilda, eller vissa kategorier av de enskilda invånarna.

I samma mån som ur hälsovårdssynpunkt ökade krav kommer att ställas beträffande moderna anläggningar för oskadliggörande av sopor och annat avfall, kommer kostnaderna att stiga och därmed också avgifterna för kommunens medlemmar. Redan de av utredningen beräknade avgifterna, som synes tilltagna i underkant, skulle emellertid innebära en kostnadsökning per lägenhet av i genomsnitt inemot 20 kronor om året. Enligt departementschefen »möter — — — inte hinder mot att fastighetsägarna kompenseras för den ifrågasatta kostnadsökningen genom de generella hyrestilläggen». Det är alltså klart utsagt, att det ytterst blir hyresgästerna som genom ökade hyror får betala de ifrågasatta avgifterna, liksom självfallet egnahems- och småstugeägare.

Som framhålles av Hyresgästernas riksförbund har boendekostnaderna ökat betydligt genom bl. a. civilförsvarsutgifter och ökade utgifter för vatten och avlopp. I vissa kommuner, framhåller förbundet, tillämpas nu sådana va-taxor, att avgifterna uppgår till högre belopp än bränslekostnaderna. Att till nu gällande avgifter lägga också avgifter för oskadliggörande av avfall, vilka undan för undan kan väntas öka, innebär ökade hyreskostnader. Genom skattefinansiering i stället för avgifter får emellertid, som Hyresgästernas riksförbund också understryker, juridiska personer, banker, företag etc. i större omfattning bidra till kostnaderna.

Att ett avgiftssystem skulle innebära en praktisk förenkling av gällande ordning är enligt vår mening inte på något sätt klarlagt. Att det skulle medföra förbättrade förhållanden i fråga om kvittblivningen av avfall är heller inte tillfredställande bevisat. För att i detta hänseende uppnå bättre hygieniska förhållanden kan genom annan form av lagstiftning kommunerna åläggas vidta åtgärder utan att kostnaderna härför överföres från skatte- till avgiftsfinansiering. I sammanhanget bör framhållas nödvändigheten av att de statliga myndigheterna genom normala lånemöjligheter ger kommunerna ökade möjligheter till investeringar för här nämnda ändamål.

Med hänvisning till vad som sålunda anförts hemställes,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 21/1965 angående lag om kommunala renhållningsavgifter.

Stockholm den 16 februari 1965

Gunnar Adolfsson

Fritjof Lager